

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

מוצאי ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון, ה'תשל"ב

חלק א – יוצא לאור לשמיני-עצרת ושמחת-תורה, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

לזכות

צבי הירש בן אסתר גאלדע

שיזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים

ב

בי"ה. גי' אלול תשי"ד
ברוקלין

הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה"ר ... שי

שלום וברכה!

במענה על מ"כ ובפרט מכתבו מכ"ז מני"א וכן על דבריו שבעל פה.

הנה כנראה, שלאחר כל הדבורים עמדי שראה מופתי השי"ת גם בעיני
בשר — הענין אצלו לא הונח. ובכל פעם נבהל הוא, כשנדמה לו שיש איזה קישור
בהענינים, ומי יאמר כשיש העלם והסתר. ועד מתי יהי זה למוקש בדרישת
התורה — לעבוד את ה' בשמחה.

ובימים האלו, אשר כלשון רבנו הזקן בלקו"ת פ' ראה דף ל"ב ע"ב הנה
ממה"מ הקב"ה רשאיין כל מי שרוצה להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר
פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, וכמ"ש יאר ה' פניו אליך, הרי יהי
מהשי"ת שיבשר טוב הן בענינים הכללים והן בענינים הפרטים, וגם בהיסוד
שלהם — שיעבוד את ה' בשמחה אמיתית.

בברכת כוח"ט והצלחה בכהנ"ל

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

מסיבה נתעכב שילוח המכתב, ובנתיים נתקבלו ב' מכתביו, ובודאי היתה
התחלת הלימודים ב... בשטומו"צ בגו"ר.

וליום הולדתו וליום הולדת את זוגי — שיחיו, יזכם השי"ת בשנת
הצלחה בעניניהם הכללים ובעניניהם הפרטים בטוב הנראה והנגלה.

ב

מצילום האגרת.

ועד מתי יהי זה למוקש: ע"פ בא יו"ד, ז.

בדרישת התורה — לעבוד את ה' בשמחה: תבוא כח, מז. תהלים ק, ב. וראה רמב"ם הלי'
לולב בסופן.

וכמ"ש יאר ה' פניו אליך: נשא ו, כה.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת שמיני עצרת, שמחת תורה הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון
מהתוועדות מוצאי ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון, ה'תשל"ב — הנחה בלתי
מוגה (חלק שני י"ל אי"ה לש"פ נח).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שזנכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ערב חג הסוכות, ה'תשע"ט,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

א

בי"ה, ראש חודש חשוון, ה'תשל"ב
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ הרב חיים הרצל שי קרנז

שלום וברכה!

הנני לאשר בתודה רבה קבלת מכתבו מכ"ט תשרי, בו מתאר הרגשת חברי קהלתו בחגיגת שמע"צ ושמחת תורה בהשתתפות שלוחי ליובאוויטש, וכמו ששמעתי גם כן מהשלוחים.

ומצו"ב העתק מכתבי שכתבתי להווייס-פרעזידנט של ק"ק שלו, שבודאי יוכל להוסיף נופך הסברה משלו בהזדמנות מתאימה באם יהי צורך בזה.

ורק אוסיף נקודה בהוספה להאמור במכתבי הנ"ל, והיא, שידוע מאמר חכמינו ז"ל הכל הולך אחר החיתום, והרי חג שמחת תורה הוא חיתום כל מועדי חודש השביעי, ויהי רצון שחותמם יהי ניכר משך כל ימות השנה, ובפרט כמבואר בספרים שחודש תשרי והמועדים שבו כלליים הם לכל השנה, וכמרומו ג"כ ש"בתשרי" אותיות "ברשית" (חסר א) כמו בכתוב "מרשית השנה ועד אחרית שנה" (עקב יא, יב).

בכבוד ובברכת הצלחה בהפצת היהדות האמתית ושקהלתו תצדיק שם המסורתי "קהילה קדישא" במילואו.

א

הרב חיים הרצל שי קרנז: מייסד ורב ביהכנ"ס אהבת ישראל — סילווער ספרינג, מארילאנד. מאמר חכמינו ז"ל הכל הולך אחר החיתום: ברכות יב, א. כמבואר בספרים .. תשרי והמועדים .. כלליים הם כו': ראה סה"מ תש"ב ע' 49. ובכ"מ. וכמרומו ג"כ ש"בתשרי" אותיות "ברשית" (חסר א): ראה בעה"ט עקב יא, יב. אוה"ת סוכות ע' א'תשנ"ו. ובכ"מ.

בס"ד. שיחת מוצאי ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשוון, ה'תשל"ב.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

א. ע"ד המדובר בהתוועדויות שלפנ"ז, שכאשר כמה ענינים של תורה ומצוותי נפגשים ביחד, אין זה במקרה ח"ו,

— ובמכ"ש וק"ו מזה שכל עניני העולם הם בהשגחה פרטית, וכידוע תורת הבעש"ט שאפילו אופן גלגול עלה של אילן מצד לצד הוא בהשגחה פרטית, ועאכו"כ בעניני לעניני תומ"צ, ועאכו"כ שגם פגישתם יחד היא גם ע"פ התורה ומצוותי, ועאכו"כ ענין שהוא בשוה אצל יחיד מישראל כמו אצל כמה מישראל (גם אם אינם במספר גדול), ועאכו"כ אם הוא בשוה לרבים מישראל, "אוכלסא" מישראל, ועד לכלל ישראל — הנה ע"ז הוא גם בנוגע למוצאי ש"ק זה, שבו נפגשים כמה ענינים ביחד.

ב. לכל לראש — הרי זה מוצאי שבת, שיש לו צד השוה עם כל מוצאי השבתות של כל השנה כולה.

ונוסף לכך, הרי זה מוצאי שבת בראשית, שמלבד היותו מוצאי שבת, הרי הוא גם "מוצאי" (סיום וחותם) השבת שבו נכללים שמח"ת ושמע"צ, שהם הסיום וחותם של כל הימים-טובים של חודש תשרי, שכל עניניו הם ענינים כלליים על כל השנה כולה, ועאכו"כ בנוגע לסיום וחותם של חודש תשרי (שמע"צ ושמח"ת), ש"הכל הולך אחר החיתום".⁴ ובפרט ובמיוחד ע"פ המבואר בכ"מ⁵, שנוסף על הענין של שמע"צ ושמח"ת מצ"ע, נעשה אז גם העיכוב והקליטה בפנימיות ובשמחה — באופן ד"עצרת תהי לכם", שנעשה חלק מחייו — בנוגע לכל הענינים שנפעלו ע"י עבודתם של בני החל מ"בחודש השביעי באחד לחודש",⁷ עד סוף המועדים שבו (שמע"צ ושמח"ת),

49. ועוד.

(4) ברכות יב, א.

(5) ראה תו"מ סה"מ תשרי ע' רטו. ע' רכז.

וש"נ.

(6) פינחס כט, לה.

(7) שם, א.

(1)

(2) ראה כש"ט בהוספות סקע"ט ואילך.

(3) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' שטט.

אוה"ת סוכות ע' א'תשנ"ו. ברכה ע' א'תתסו.

סה"מ תרנ"ד ע' לו. תרע"ח ע' רעה. תש"ב ע'

ובפרטיות: ראש השנה, ועשרת ימי תשובה בכלל, והחותם שלהם — יום הכיפורים, וכן ד' ימים שבין יום הכיפורים לחג הסוכות, — שהם ארבעה ימים נעלים ביותר, שאין בהם מציאות ענין העוונות (שהם היפך רצון ה' ח"ו), כדאיתא במדרש⁸ על הפסוק⁹ "ולקחתם לכם ביום הראשון" (דקאי על חמשה עשר בחודש, ולא על ימים קרובים יותר ליוהכ"פ), שהוא "ראשון לחשבון עוונות", כיון שעד אז ("מיום הכפורים עד החג") "כל ישראל עסוקין במצות, זה עוסק בסוכתו וזה בלולבו" —

ולאח"ז גם הענינים שנפעלים בחג הסוכות, "זמן שמחתנו", שיום השמיני שבו הוא שמע"צ ושמח"ת,

וכאמור, כל ענינים אלו באים באופן של קליטה בפנימיות בשמיני-עצרת ושמחת-תורה,

הרי מובן גדול מעלת יום הש"ק שבו נכללים שמע"צ ושמח"ת, באופן ד"מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת¹⁰.

ג. ובהקדמה:

כשם שהענין ד"מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת" הוא כפשוטו, בענינים גשמיים, שכאשר מכינים צרכי שבת בערב שבת (שבמאמר רז"ל זה נכללים ב"ערב שבת" כל ששת הימים שלפני השבת), אזי ישנה אכילת סעודת שבת כפשוטה — כן הוא גם בנוגע לרוחניות הענינים, כי, הסיבה לכך שהענינים הגשמיים של בני"הם בסדר מיוחד, היא, בגלל שכן הוא אצלם הסדר ברוחניות, כיון שאצל בני"ה העיקר היא הרוחניות, ואילו הגשמיות באה בתור טפל; אלא כיון שסדר הלימוד הוא מן הקל אל הכבד, לכן, כדי לידע ההוראה בנוגע לסדר הענינים ברוחניות, הרי זה ע"י ידיעת סדר הענינים בגשמיות, בנוגע לעניני הגוף, שיכולים למששם ביד גשמית, ללא צורך בהתבוננות בשכל.

ובכן: הסדר בענינים גשמיים הוא שתחילה צריכה להיות הטירחא בששת ימים, ולאח"ז נעשה ה"יאכל בשבת", וענין זה הוא באופן שבטירחא אין עריבות ותענוג גדול כ"כ כמו באכילה, אף שיכולה להיות טירחא כזו שגם גורמת לו תענוג ומילוי הרצון, כפי שרואים בפועל, שיש מלאכות מסוימות שאע"פ שתכליתן האמיתית היא כדי ש"יאכל בשבת",

(8) ויק"ר פ"ל, ז.
(9) אמור כג, מ.

(10) ע"ז ג, סע"א.

שהעצם שלו ישאר מונח בענינים ובמעמד ומצב ד"כולכם .. כאחד" גם בגשמיות, במקום אחד ובענין אחד וברצון אחד בגלוי.

ולכן, גם כאשר "יפטר אדם מחבירו"⁶⁰, שבגשמיות כפשוטו נפטרים זה מזה באופן שכל אחד חוזר לענינו ולעבודתו ולמשמרתו, כדי למלא שליחות של הקב"ה בחלקו בעולם, שנמצא במקום אחר בעולם מחלקו של חבירו שיחד עמו רקד בשמח"ת — הרי החילוק הוא רק במקום גשמי, אבל ברוחניות נשארים כולם ביחד.

יב. וכיון שה"כלי מחזיק ברכתו של הקב"ה" הו"ע ה"שלוש"⁶¹, ועאכו"כ כאשר השלום הוא באופן שנעשה ענין של אחדות, "כולכם כאחד", והרי הענין ד"כולנו כאחד" מוסיף עוד יותר בענין ד"ברכנו אבינו"⁶², דכיון ש"כולנו כאחד" הוא ביתר שאת וביתר עוז, אזי גם ה"ברכנו אבינו" הוא ביתר שאת וביתר עוז — הנה יה"ר שעי"ז תומשך ברכתו של הקב"ה,

וכיון ש"כל הנותן בעין יפה נותן"⁶³, ועאכו"כ כשה"נותן" הוא הקב"ה — הנה "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"⁶⁴ תומשך לכל אחד ואחת הצלחה רבה ומופלגה במילוי שליחותו של הקב"ה "לעשות לו ית' דירה בתחתונים"⁶⁵, ומתוך שמחה וטוב לבב,

ותהי' שנה של תורה, ושנה של שמחה, וכן בנוגע לכל אותיות האל"ף-בי"ת: החל מאות ת' — שנת תורה, וש' — שנת שמחה, וכן הלאה, עד לאות א' — שנת אורה, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

* * *

יג. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה.

* * *

(60) ברכות לא, א. וראה במאמר שנאמר בהתוועדות (לעיל ע' ... ואילך).
(61) עוקצין בסופה.
(62) ראה תניא פל"ב.
(63) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.
(64) נוסח ברכה הג' דברהמ"ז.
(65) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.
ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ז.
ובכ"מ.

זאת ועוד: בחג הסוכות — יש צורך בכו"כ ענינים כדי לפעול אחדות זו; ואילו בשמע"צ נפעל הדבר עי"ז ש"נגלגל אני ואתם" ב"סעודה קטנה".

ולאחרי שפועלים זאת בשמע"צ, הנה בשבת בראשית מעלים זאת לקדושה נעלית יותר, ומשם לוקחים וממשיכים זאת על כל השנה כולה.

יא. ואין ענין יוצא מידי פשוטו:

"קשה עלי פרידתכם" בפשטות לשון חז"ל הוא — בגלל שבחג הסוכות היו בני" במעמד ומצב ד"יראה כל זכורך את פני הוי' אלקיך"⁵⁶, ולאח"ז יוצאים מביהמ"ק וחוזרים כל אחד "איש תחת גפנו ותחת תאנתו"⁵⁷.

ועד"ז בימינו — כפי שרואים בכמה קהילות שבמשך הימים טובים נמצאים כו"כ מבני" ביחד, ועאכו"כ בשמע"צ ושמח"ת, שרבים מבני" נמצאים ביחד בגשמיות כפשוטו, באותו בנין, בית-הכנסת, בית-המדרש וכו', ועד שנמשך גם בשבת בראשית, כפי שרואים ב"מנהג ישראל" שבשבת בראשית נמשך עדיין כל ה"שטורעם" — שמתאספים ביחד "ברוב עם" בקשר לענינים של שמחה או החלטות טובות, מכירת מצוות וכו' וכו'⁵⁸; ולאחרי שבת בראשית מתחילים להתכונן לעסוק בל"ט עובדין דחול, "איש תחת גפנו ותחת תאנתו" בפשטות.

ועל זה לוקחים תוספת כח תוספת ברכה ותוספת שמחה מהענין ד"בוא ונגלגל אני ואתה" בשמע"צ (ועלייתו בשבת בראשית) — שגם לאחרי שכל אחד יחזור למקומו בגשמיות כפשוטו, יהי' זה באופן שלא תהי' "פרידתכם", הן בפשטות, והן ברוחניות הענינים.

כלומר: אע"פ שלאחרי הימים טובים ולאחרי שבת בראשית מתחיל כל אחד לחזור למקומו, כך, שיכול להיות ריחוק במקום גשמי — לא יהי' זה ח"ו ריחוק ברוחניות, ריחוק במקום רוחני;

וכיון שרצונו של יהודי הוא ברוחניות, וע"פ תורת הבעש"ט⁵⁹ הנה "במקום שרצונו של אדם שם הוא (העצם האמיתי שלו) נמצא" — לא תהי' השפעה ופעולה גם לריחוק במקום גשמי, וישאר המעמד ומצב ד"כולכם", "לאחדים כאחד" (שהתחיל בשבת פרשת נצבים, לפני ר"ה, ונמשך בכל חודש תשרי), גם לאחרי שמע"צ ושבת בראשית, כיון

מרחשון תשכ"ה ס"א (תו"מ חמ"א ריש ע'

177). וש"נ.

(56) פ' ראה טז, טז.

(57) מלכים"א ה, ה. מיכה ד, ד.

(58) ראה גם שיחת ש"פ בראשית, מבה"ח (59) ראה כש"ט בהוספות סמ"ח. וש"נ.

יש בזה גם ענין טפל — התענוג שבעשיית המלאכה גופא, שנעשית כרצונו, בעשי' טובה וכו' וכו'.

ומזה מובן שכן הוא גם בענינים רוחניים — שכל הענינים שנעשים בערב שבת (כל הששה ימים כפי שהם בבחינת "ערב שבת"), יש בהם אמנם כמה ענינים שגורמים תענוג ומשביעים רצון, ומתאימים לשכלו ולהרגש מדותיו וכו', אבל אין זה מגיע להנאה והתענוג שישנו לאח"ז כש"יאכל בשבת", כפי שרואים זאת בהמשל בנוגע לענינים גשמיים.

ומזה מובן, שאע"פ שלכאורה גדולה מעלת שמח"ת ושמע"צ יותר מעניני השבת שלאח"ז, שבת בראשית (שהרי דוקא שמח"ת ושמע"צ נקראים "זמן שמחתנו", משא"כ שבת) — הרי ע"פ המשל ד"מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", בהכרח לומר, שכשם שבמשל כפי שהוא בפשטות, גדול יותר הענין ד"יאכל בשבת" מאשר ה"טרח בערב שבת", כן הוא גם בנמשל, בנוגע לשמע"צ ושמח"ת ויום השבת שלאחריהם.

והענין בזה — כמבואר בחסידות¹¹ שהקדושה דשבת היא בבחי' "קדש מלה בגרמי"¹², שהיא למעלה מקדושת יו"ט, וכמו"כ יש בשבת ענין העונג, "וקראת לשבת עונג"¹³, שלמעלה מענין השמחה.

ד. וע"פ האמור כמ"פ¹⁴, שכל ענין המבואר בחסידות, פנימיות התורה, לא יתכן שיהי' בסתירה לנגלה דתורה,

— שהרי מזה גופא שנקראים "פנימיות" ו"חיצוניות", "נגלה" ו"נסתר", מובן, שיש נקודה וענין אחד שיש חלק ה"נגלה" שבו וחלק ה"נסתר" שבו, חלק ה"פנימי" שבו וחלק ה"חיצוני" שבו, ולכן לא יתכן שיהיו בסתירה זל"ז.

וכמבואר בזהר פ' בהעלותך¹⁵, שנגלה דתורה ופנימיות התורה הם בדוגמת "גופי תורה" ו"נשמתא דאורייתא", והרי לא יתכן שגוף ונשמה יהיו במצב של מלחמה זה כנגד זה. — מצב כזה יכול להיות רק באופן זמני, כדי לתקנו כו'; אבל אדם בריא היינו כשהנשמה והגוף נעשים מציאות אחת. ועאכו"כ בנוגע לתורה, "תורת ה' תמימה"¹⁶, שלכתחילה לא שייך מציאות שתהי' סתירה בין נגלה לנסתר, בין פנימיות התורה לחיצוניות התורה —

רואים זאת גם בפשטות:

(11) ראה לקו"ש חט"ז ע' 189. וש"נ.
(12) זח"ג צד, ב.
(13) ישע"י נח, יג.
(14) ראה גם
(15) קנב, א.
(16) תהלים יט, ח.

הן בלשון הכתוב — ששבת נקראת "קודש היא"¹⁷, ואילו יום-טוב, כולל גם שמע"צ ושמח"ת, נקרא "מקראי קודש"¹⁸, שפירושו בפשטות שאין זה "קודש" כפי שהוא בעצמו, אלא שקוראים ומזמינים עד שגם הוא נעשה "קודש";

והן בנוגע לדין — שבשבת יש חומרות גדולות יותר מאשר ביו"ט, וכמודגש גם בכללות הענין ד"טרח בערב שבת יאכל בשבת", שיו"ט מכין לשבת¹⁹, אבל שבת אינו מכין ליו"ט (ככל פרטי הדברים שבזה²⁰), ומובן, שענין זה שבשבת יש חומרות, תוספת זהירות וציווים כו', לגבי יו"ט (כולל גם שמע"צ ושמח"ת), מורה על יוקר השבת, שכן, ככל שהדבר יקר יותר, צריכים לשמרו יותר,

שלכן, הענינים שיהודי צריך להזהר מהם, הם שלא בערך יותר מאשר אצל גוי, להבדיל, והיינו, שאע"פ שלכאורה "אב אחד לכולנו" (כלשון הכתוב²¹ הידוע), ויש כמה ציוויים שנצטוו גם אומות-העולם, ובפרט אלו שמקיימים שבע מצוות בני-נח בכל הפרטים, אעפ"כ, ע"פ תורה אינם מצוים בכל המצוות ובכל ענינים של זהירות שנצטוו בני,

ועד"ז אצל בני" גופא ישנם ציוויים נוספים בנוגע לכהנים, והיינו, שאע"פ שכל בני" הם בני אברהם יצחק ויעקב, מ"מ בזה גופא ישנו הענין "ויבדל אהרן גוי קודש קדשים"²², ובגלל היותו "קודש קדשים", הרי הוא מקבל ציוויים שאינם שווים לכל נפש, שזהו מצד היוקר שיש בכהנים לגבי לויים, ועד"ז בלויים לגבי ישראלים, ועד"ז בנוגע ל"עשרה יוחסין" שנימנו במשנה²³, ועד"ז בנוגע לעשרה סוגים שנימנו בפסוק²⁴ "אתם נצבים היום כולכם" — אמנם "כולכם", וכדברי רבינו הזקן²⁵: "לאחדים כאחד", אבל אעפ"כ יש חילוקי דרגות — מ"ראשיכם" עד "שואב מימין".

ומזה מובן, שמבלי הבט על כך שע"פ שולחן ערוך ו"מנהג ישראל תורה הוא"²⁶ צ"ל שמחה גדולה ביו"ט, משא"כ בשבת — הרי בשבת ישנו ענין העונג, וגם הקדושה של שבת היא למעלה מהקדושה של יו"ט,

ומובן, שאחדות זו היא בעילוי שלא בערך יותר מאשר סתם עשרה מישראל שנמצאים יחד, גם כשעוסקים בתורה (כל אחד בענינו), שזהו בודאי ענין נעלה ביותר (כמבואר באגה"ק וכו' וכו'), אבל כאן ניתוסף עוד ענין:

לא זו בלבד שנמצאים כולם ביחד ומתעסקים בענין של מצוה, ובאותה מצוה, אלא באופן שכל אחד מקיים את המצוה יחד עם שאר ג' הסוגים שבבני"י, והיינו, שאין זה באופן שהוא מקיים את המצוה, השני מקיים את המצוה, והשלישי מקיים את המצוה, אלא באופן שאצל כל אחד מד' הסוגים שבבני"י ישנם גם שאר ג' הסוגים, שהרי אינו יכול לקיים המצוה ללא שאר ג' הסוגים,

וביחד עם זה, יש לו את כל המצוה בשלימותה, שהיא כולה שלו — "לכם", כמובן מהדין⁵³ ד"למצוותה איתקצאי", שלאחרי שנקבעו לקיום המצוה, נשאר בהם הקדושה במשך כל היום, והיינו, שגם אם לאחרי קיום המצוה אבדו ג' המינים מן העולם ונשאר רק מין אחד בפני עצמו, נשאר עליו הגדר ד"למצוותה איתקצאי".

ועד"ז בנוגע למצות סוכה — כלשון חז"ל⁵⁴ (שנוגע לכמה הלכות) "כל ישראל ראויים לישיב בסוכה אחת", כפי שלמדים מלשון הפסוק בתושב"כ⁵⁵ "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות", כל ישראל בסוכה אחת, שמזה מובן שיכולה להיות סוכה שמתאימה לכולם, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "שואב מימין".

ונקודת הענין — שבחג הסוכות נמצאים בני"י ביחד לא רק באופן של שלום, ולא רק באופן שעוסקים באותו הענין, אלא באופן שהם "קומה אחת שלימה"⁵⁵, והיינו, שישנו אמנם "ראש" ו"רגל", אבל כולם ביחד הם "קומה אחת"; לא רמ"ח קומות שנמצאים ביחד, אלא "קומה אחת", אע"פ שזה "ראש" וזה "רגל", ואדרבה: כדי שתהי' "קומה שלימה" יש צורך ב"ראש" ו"רגל".

י. ומזה מובן פעולת האמירה "קשה עלי פרידתכם" (שלילת הענין ד"פרידתכם") בשמע"צ — שלא זו בלבד שבני"י יהיו ביחד, בדוגמת "כל ב' עשרה כו'", אלא שיומשך אצלם ענין האחדות באופן היותר נעלה כפי שהי' בשבעת ימי הסוכות, בדוגמת "קומה אחת שלימה" "קומה אחת" בלבד, ובאופן של שלימות, כיון שהיא מורכבת מכל בני"י.

(53) סוכה מו, ב. וראה צפע"נ קונטרס השלמה ע' 6. ובמכתבי תורה מכתב קנד. (54) שם כז, ב. (55) אמור כג, מב.

(17) תשא לא, יד.

(18) אמור כג, ב"ד.

(19) ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסתקכ"ז. (26) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב.

מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד סשע"ו ס"ד. וש"נ.

(20) ראה שם סוסתקי"ג. וש"נ.

(21) מלאכי ב, יו"ד.

(22) דברי הימים"א כג, יג.

(23) קידושין רפ"ד (סט, א).

(24) ר"פ נצבים.

(25) לקו"ת ר"פ נצבים.

(26) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב.

מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד סשע"ו ס"ד.

מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז

או"ח סוסקי"פ. סת"ב ס"א. סת"ב ס"ד.

סתצ"ד סט"ז. ועוד.

— וכפי שמפרש רבינו הזקן⁴⁹: "אף שאינם מדברים בדברי תורה" (לא באופן שמבטלים תורה ח"ו, אלא שמצד סיבות שונות אינם יכולים לעסוק אז בתורה) —

והיינו, שכאשר נמצאים ביחד עשרה מישראל, מאיזה סוג שהם, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "שואב מימין" (שבזה נכללים כל הסוגים שבבנ"י), אזי "שכינתא שריא" — לא מצד עבודתם, שלומדים תורה או מקיימים מצוות, אלא מצד עצם הענין שנמצאים ביחד עשרה מישראל (ועאכו"כ מספר גדול יותר),

וכיון ש"אכל בי" עשרה שכינתא שריא", הרי מובן, שכאשר אין מצב של "פרידתכם", כיון שעשרה מישראל נמצאים ביחד, אזי אין מצב של "פרידתנו", כיון ש"שכינתא שריא".

ט. אמנם, החידוש של שבעת ימי הסוכות (שלאחריהם אומר הקב"ה "קשה עלי פרידתכם") הוא גדול הרבה יותר מאשר הענין ד"אכל בי" עשרה שכינתא שריא" — שלא זו בלבד שבנ"י נמצאים ביחד, אלא הם נמצאים במעמד ומצב כזה שמכולם יחד נעשית מצוה אחת:

איתא במדרש⁵⁰ על הפסוק⁵¹ "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל", שד' מינים אלו שהם ד' סוגים שונים, מ"אתרוג" ש"יש בו טעם ויש בו ריח", עד ל"ערבי נחל" ש"אין בהם טעם ואין בהם ריח" (וכן הסוגים שבינתיים), רומזים על ד' הסוגים שבבנ"י, כפי שהם באופן ש"יוקשרו כולם אגודה אחת".

והענין בזה:

ד' המינים אינם ד' מצוות, אלא מצוה אחת שנעשית מצירוף כולם, באופן שהאתרוג זקוק לשאר ג' המינים, וכן הערבה יש לה את שאר ג' המינים, ועי"ז נעשית מצוה אחת, שעלי' נאמר "ולקחתם לכם", כדאיתא במדרש⁵¹ שכל מקום שנאמר לכם הרי זה באופן ש"יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך"⁵².

כלומר: למרות שמדובר אודות צירוף של מינים שונים מן הקצה אל הקצה, מין ש"יש בו טעם ויש בו ריח" עם מין ש"אין בו לא טעם ולא ריח" — הרי האחדות היא (לא באופן מרומה ח"ו, אלא אחדות) אמיתית, עד שתורת אמת מעידה שע"ז נעשית מצוה אחת.

ועד שעניני היו"ט שבשבוע של שבת זו, מתעלים לקדושה נעלית ביותר ביום השבת שלאח"ז, ובמילא גם לתענוג נעלה יותר.

וזהו הענין המיוחד שניתוסף במוצאי שבת בראשית לגבי מוצאי שבתות של כל השנה כולה — כמדובר באריכות ביום הש"ק²⁷ שכיון ששבת בראשית היא לעולם השבת שבששה ימים שלפניו חל שמע"צ ושמח"ת, ישנו אז הענין ד"אכל בשבת" מכל הטירחא וכל הענינים שהיו בששה ימים שלפנ"ז, שמתעלים לתענוג נעלה יותר, ועד שהם נחשבים בדוגמת "טירחא" שהיא הכנה לאכילה, ולא האכילה עצמה.

ה. והנה, ענינו של מוצאי שבת בכלל הוא — המעבר משבת לימים שלאח"ז²⁸.

ולכאורה ע"פ האמור אודות גודל המעלה של שבת בראשית באופן של ריחוק הערך לגבי שבת רגילה, נמצא, שהמעבר דמוצאי שבת בראשית לימים שלאח"ז צריך להיות קשה יותר.

אבל, כיון שמיום השבת נמשכת ברכה על כל ששת הימים שלאחריו, "מיני" מתברכין כולהו יומין²⁹ — הרי מובן, שככל שמעלת השבת גדולה יותר, גדולה יותר גם המשכת הברכה.

וכפי שרואים גם בפועל, ששבת הוא יום מנוחה, ואז הוא הזמן שמקהילים קהלות לתורה (כדברי המדרש³⁰ על הפסוק³¹ "ויקהל משה", שהקב"ה אמר למשה "עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפנים כו'"), ומובן, שכאשר לומדים תורה ביום השבת שלא בערך יותר מאשר בימות החול, אזי ההשפעה דלימוד התורה היא באופן ד"מיני" מתברכין כולהו יומין³², החל מהענין העיקרי שה"לימוד מביא לידי מעשה"³², שכשבאים מיום השבת, אזי המעשה הוא בדיוק והידור גדול יותר, ובפשטות: כיון שחזר ולמד את ההלכה פעם נוספת, או בעומק יותר, אזי גם המעשה הבא ע"י לימוד זה גדול ורחב ועמוק יותר; וכן הוא (לא רק בקיום המצוות כפשוטם, אלא) גם בנוגע לעבודה הרוחנית של התורה ומצוותיה.

ובנוגע לעניננו: כיון ששבת זו יש בה מעלה נוספת לגבי שאר שבתות השנה, הרי מובן שגם הברכה שנמשכת מיום השבת זה על הששה ימים שלאחריו היא גדולה הרבה יותר, ביתר שאת וביתר עוז, מהברכה שנמשכת מיום השבת סתם על הששה ימים שלאחריו.

(30) יל"ש ר"פ ויקהל.

(31) ר"פ ויקהל.

(32) קידושין מ, ב. וש"נ.

(27) בתחלתה (לעיל ע' ... ואילך).

(28) ראה גם תו"מ חס"ג ע' 97 ואילך.

וש"נ.

(29) זח"ב סג, ב. פת, א.

(51) שמו"ר פט"ו, כג.

(52) משלי ה, יז.

(49) תניא אגה"ק סכ"ג.

(50) ויק"ר פ"ל, יב.

ו. ובכללות הרי זה קשור גם עם מאמר רבותינו נשיאינו הידוע³³ בנוגע לשבת בראשית: "ווי מ'שטעלט זיך — אַזוי גייט דאָס אַוועק", וכפי שביארו, שלפי האופן שיהודי נעמד בשבת בראשית בהחלטות טובות בנוגע ללימוד התורה וקיום המצוות וכו' וכו', כך נמשך על כל השנה, והיינו, שמשבת בראשית נמשך לא רק על הששה ימים שלאחריו, אלא על כל שבתות השנה, להיותו "שבת בראשית", השבת הראשון להתחלת לימוד וקריאה מחדש, שכולל את כל שבתות השנה, עד ל(שבת) פרשת "וזאת הברכה" של השנה הבאה לקראתנו לשלום, ולכן, כשנעמדים בשבת בראשית מתוך התרחבות ("ברייטקייט") שלא בערך — הרי זה נקבע על כל שבתות השנה; וכיון שכל א' משבתות השנה מברך את הששה ימים שלאחריו, הרי זה פועל גם על ימי החול של כל שבתות השנה.

וזהו ענין הזמן-סגולה של מוצאי שבת בראשית — בהתאם לסגולה של שבת בראשית — שאז מתכונן יהודי ליקח כל מה ש"בלע" והתאחד עמו במשך יום השבת, ולהמשיך זאת על הימים שלאח"ז,

על הששה ימים שלאח"ז — בודאי ובודאי; ומצד היותו שבת בראשית — גם על כל שבתות של כל השנה וכל ימי החול הקשורים עמהם,

להמשיך בהם כל הענינים שבאו באופן ד"עצרת .. לכם" בשמע"צ ושמח"ת, שהם כל הענינים הכלליים של חודש תשרי, ראשית השנה (שלכן "רשית השנה"³⁴ אותיות "תשרי", כדאיתא בספרים³⁵), ועד לסיום מועדי חודש תשרי בשמע"צ ושמח"ת, ביחד עם סיום התורה (כדאיתא בספרים³⁶ שא' הטעמים שמסיימים התורה בשמח"ת הוא כדי ש"גמרה של תורה" יהי' ביחד עם גמר הימים טובים שבחודש תשרי, חודש הכללי),

וכאמור לעיל (בהתוועדות של שמח"ת³⁷) שעושים זאת מתוך שמחה, שפורצת גדר³⁸, ומבטלת את כל ההעלמות וההסתרים כו'.

ועי' נעשית "שנת תורה", והתורה מביאה לידי מעשה —

(33) ראה גם שיחת ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון (התוועדות ב) תשכ"ח סי"ב (תו"מ חנ"א ע' 199). וש"נ.
(34) עקב יא, יב.
(35) בעה"ט עה"פ. וראה בהנסמן לעיל הערה 3.
(36) ראה מחזור ויטרי סדר סוכות ושמע"צ — יו"ט אחרון ושמח"ת (ס"ק י"ב). ועוד.
(37) יום שמח"ת בתחלתה (לעיל ע' ... ואילך).
(38) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רגז ואילך. ועוד.

ש"השמים והארץ וכל צבאם"³⁹ [בחלקו בעולם של כל יהודי, וכיון ש"מכריע את כל העולם כולו"⁴⁰, הרי הוא פועל בשמים וארץ וכל צבאם בכלל ש]יהיו כפי רצונו של הקב"ה — ש"בראשית ברא אלקים"⁴¹, כדי שתהי' דירה בתחתונים, כדאיתא במדרש⁴² על הפסוק⁴³ "שוקיו עמודי שש", "שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראותו .. עמודי שש, שהעמיד כל מעשה בראשית לששה ימים".

ויהי' שכל אחד יעשה זאת בשמחה ובטוב לבב, ובהצלחה רבה ומופלגה — להכריע את עצמו וכל העולם כולו לכף זכות [ובפרט שאין צורך להכריע את הכף, כיון שקו הזכות והמצוות הוא שלא בערך יותר לגבי הענינים ההפכיים], ולהביא את הגאולה הפרטית והגאולה הכללית, ועד לאופן "אלה תולדות נח נח"⁴⁴ ב"פ, כמבואר בזהר⁴⁵ שהו"ע "נייחא לעילאין ונייחא לתתאין", נייחא לגוף ונייחא לנשמה, "נייחא בענינים גשמיים ו"נייחא" בענינים רוחניים, ומתוך שמחה וטוב לבב.

* * *

ז. בנוגע לשמע"צ — סיום וחזרת המועדים וימים טובים של חודש תשרי, שמתעלה בשבת בראשית, ובמוצאי שבת בראשית צריך להמשיכו על כל השבוע הבא וכל השבועות של השנה הבאה — איתא במדרש⁴⁶ שהקב"ה אומר לבנ"י, שאע"פ שכבר חגגנו ביחד "זמן שמחתנו" במשך שבעה ימים, הנה כיון ש"קשה עלי פרידתכם", לכן "נגלגל אני ואתם" ב"סעודה קטנה" עכ"פ.

וכבר דובר כמ"פ⁴⁷ אודות דיוק הלשון "קשה עלי פרידתכם", דלכאורה מתאים יותר הלשון "קשה עלי פרידתנו" — שכאשר בנ"י עומדים ביחד, כך, שאין זה מצב של "פרידתכם", אזי אין גם ענין של "פרידתנו".

ח. והענין בזה:

ענין אחדותם של ישראל מבואר בכמה מאמרי חז"ל, החל מהמאמר המפורסם בגמרא במסכת סנהדרין⁴⁸: "אכל בי' עשרה שכינתא שריא",

(39) פרשתנו ב, א.
(40) רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.
(41) שם א, א.
(42) במדב"ר רפ"י.
(43) שה"ש ה, ו.
(44) ר"פ נח.
(45) זח"א נח, ב. וראה ב"ר פ"ל, ה.
(46) תנחומא פינחס טז. במדב"ר פכ"א, כד. פרש"י אמור כג, לו. פינחס כט, לה-לו.
(47) ראה תו"מ חנ"ט ע' 190. וש"נ.
(48) לט, א.